

ALI-, TOIMI- JA OPISTOUPSEERIEN TYÖHISTORIA TALTEEN - PROJEKTI 2001 ON PÄÄTTYNYT

(Päällystöliitto tiedottaa 2/03)

Tulokset * Palkintolautakunta *

Taustaa

Ali-, Toimi- ja Opistoupseerien Perinneyhdistys ry. käynnisti maaliskuun alussa vuonna 2001 kampanjan perinnekeräyksen ammattikunnan monimuotoisen työkuulttuurin taltioimiseksi tuleville sukupolville. Projekti päättyi vuoden 2002 lopussa.

Yhteistyökumppaneina toimivat Päällystöliitto ry. ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkisto.

Tämä eri aikoina ja eri nimiä kantanut ammattikunta on yhtä vanha kuin itsenäisyyskuntamme. Kuluneina vuosikymmeninä on työsarka paljon muuttunut. Työhistoriaprojektin aloitusvaiheiden aikana valtakunnassa tehtiin päätös ammattikunnan koulutuksen lakkauttamisesta, joten tuntui entistä tarpeellisemmalta muistella menneitä ja tallentaa nykyistä. Pyrkimyksenä oli tallentaa elävää tietoa alan edustajien työkentästä, koulutuksesta ja vapaa-ajan vietosta ennen ja nyt.

Nyt päättynyt keruuprojekti oli jatkoa vuoden 1995 alussa aloitetun perinnetaltioinnin jatkuvuuden tehostamiseksi. Kansanrunousarkisto, johon aineisto tallennetaan, ottaa edelleen suoraan vastaan ali-, toimi- ja opistoupseerien muistitietoa. Tuloksista tiedotetaan vuosittain ja parhaita vastaajia muistetaan

stipendein mahdollisuuksien mukaan. Seuraava perinnekeruutempaus aloitetaan vuoden 2005 aikana.

Tulokset

Vastauksia tuli 19 henkilöltä: 12 kertoi omista kokemuksistaan ammattisotilaana, viisi edusti (kaksi naista, kolme miestä) omaisten tai muuten läheltä seuranneen näkökulmaa. Tekstiä kertyi noin 850 sivua. Yksi vastaus oli äänite sisältäen neljä kasettia ja yhdeltä vastaajalta oli lisänä kokoelma rintamalla otettuja valokuvia.

Vastaajien määrä oli odotettua niukempi, mutta vastausten taso osoittautui tälläkin kertaa korkeaksi. Stipendeillä palkittujen vastausten kirjoittamisen motiivina oli ensisijaisesti ollut tallentaa jotain pysyvää lähiomaisille, eikä niinkään tutkijoille, joka seikka saattoi suorastaan parantaa lopputulosta. Aineisto oli pohdittua, sujuvasanaista ja monipuolista, katsoipa sitä keruualueen, aikakauden tai aselajin kannalta.

Palkintolautakunta päätyi jakamaan pääpalkinnon lisäksi neljä muuta palkintoa. Lisäksi jaetaan kaikille osallistujille kiriapalkinnot.

Pääpalkinto Päälystöliiton stipendi (500 euroa):

- Jorma Korhonen, kapteeni evp., Helsinki.

Muut Päälystöliiton stipendillä (á 100 euroa) palkittavat:

- Into Hemberg, luutnantti evp., Säskylä,
- Kauko Ijäs, vääpeli evp., Helsinki,
- Mauno Pesonen, sotilasmestari evp., Mikkeli.

Perustelut

Jorma Korhosen (s.1935) perusteellinen urakuvaus alkaa lapsuusmuistoista Rautavaaralla.

Varusmiespalveluksen aikana jää mahdollisuus sotilasurasta ammattina itämään ja ura alkaa Santahaminassa. Seuraavat palveluspaikat ovat eteläisen Suomen alueella. Elämä kuljettaa, kuin vaahtopäillä, se antaa paljon, mutta ottaakin.

Muistelija on yksi neljästä ensimmäisestä kapteeniksi ylennetystä toimiupseerista. Sotilasuran jälkeenkin hän jatkoi työelämässä Valiolla. Hyvänä lisänä on

YK-tehtävissä saatujen kokemusten ja näkemysten esille tuominen.

Vastaaajan teksti on erittäin sujuvaa ja oleellisiin asioihin kiinnittyvää. Vastauksen nosti muiden joukosta sen monipuolisuus. Siinä on suomalaisen miehen ja sotilaan elämänkaari lapsuudesta eläkeläiseksi - iloineen ja suruineen.

Muut neljä stipendin saajaa ovat vastanneet niin tasaisesti, että olisi ollut väärin asettaa heidät paremmuusjärjestykseen. Vastaukset ovat laajuudeltaan ja aiheiltaan tasaveroisia elämäkertoja. Kaikkien tarinan punainen lanka on periaatteessa saman tyyppinen: vaatimattomissa oloissa vietetty lapsuus, varusmiespalvelus ja sen jälkeen mahdollisuus aliupseerin uralle, isänmaan palvelukseen.

Toisiinsa verrattaessa kirjoituksista piirtyy elävästi eri aselajien erilaiset työtavat, menetelmät, ammattikoulutuksen menetelmäerot ja jopa perheiden yksityiselämän erot eri paikkakunnilla.

Yhteistä on erityisesti suhtautuminen elämäntyöhön, palvelukseen, jota työtä on tehty tinkimättömällä antaumuksella.

Muut vastaukset olivat joltakin keräysalueen lohkolta. Useimmissa toivat uutta merkittävää tietoa ja etenkin naisten vastauksiin sisältyi erittäin teräviä havaintoja sotilasyhteisön piirissä vallitsevista tavoista.

Palkintolautakunta

Puheenjohtaja
Mika Oranen, puheenjohtaja, Päälystöliitto ry.,
Helsinki

Sihteeri
Juha Nirkko, Kansarunousarkiston tutkija, FM,
Helsinki
(puh. (09)1312 3238)

Jäsenet
Pekka Laaksonen, Kansarunousarkiston johtaja,
Helsinki
Esa Konttinen, dosentti, Jyväskylä
Janne Vilkuna, professori, Jyväskylä

Olli Harinen, VTL, tutkija, Helsinki
Keijo Koivisto, kapteeni evp, FM, Laukaa

Stipendit jaettiin Kauhavan varuskunnan
Päällystökerholla perjantaina 7.3. klo 19.00.

Tiedustelut

Perinneyhdistyksen puheenjohtaja Keijo Koivisto,
GSM 040 7192308